

EMLÉKEZZÜNK SEMSEY ANDORRA A MAGYAR TUDOMÁNYOK
NAGY MECÉNÁSÁRA

Dr. Allodiatoris Irma

Semsey Andor 1833. december 22-én Kassán született, itt végezte középiskoláit is, majd jogi tanulmányait. Utána a gazdasági ismeretek elsajátítására a magyaróvári gazdasági akadémiára iratkozott be. Ez utóbbi tanulmányait külföldi utjain is folytatta. Különösen nagy hatással volt rá a híres tanár, Pabst Henrik, aki a magyaróvári akadémián az állattenyésztéstan tanára volt. Tanulmányai bevégezése után gazdálkodott birtokán, később bérbeadta azt, és annak ellenére, hogy a bérleti összegből nagyuri kényelemben élhetett volna, igen szerény körülmények között élt. Pestre való felköltözésekor hónapos szobát bérelt Bartal Antalnál, majd a Calvin tér 4. számú házban vett ki lakást a második emeleten. Tulzott takarékoskodását kortársai fősvényységnek minősítették volna, ha fejedelmi bőkezűséggel nem támogatta volna a nemzet tudományos és a művelődést növelő és terjesztő intézményeit. Egész életében hasznos elfoglaltságot keresett és talált magának.

Eszményképe Széchenyi István volt, cselekedetei mindig kifogástalanok voltak, mint ideáljáé. Fivérei elhunytá után három hitbizomány került birtokába. 1866-ig maga birkózott azzal a számára, erejét meghaladó feladattal, hogy vezesse birtokait; ehhez sem fizikai ereje nem volt elég, sem lelkileg nem tudta elviselni, környezete durvaságait és azt a tényt, hogy óriási birtoka saját hibáján kívül csaknem csődbe került. Mindenről lemondott, amire nem volt okvetlen szükséges, ugyszólván önsanyargatással határos igénytelenségben élt. Eleinte azért, hogy a hitbizományt minél előbb tehermentesíthesse, a későbbiek során pedig azért, hogy segíthessen azokon, akiknél és ahol meggyőződése szerint erre szükség volt. Számára ismeretlen fogalmak maradtak a fényezés, hivalkodás, pazarlás. Szerénysége és egyszerűsége szinte bán-

tó volt és ha nem támogatja fejedelmi bőkezűséggel a nemzet tudományos és művelődést terjesztő intézményei, takarékoságát inkább határtalan fős-vénységnek lehetett volna nevezni. Igen szigorúan bírálta el saját testi és lelki tulajdonságait, amikor meg életcélját kitűzte, abban a társadalmi osztályban, ahová tartozott, a példákat nem a középszerűek, hanem a legkíválóbak között kereste. Megvetéssel fordult el azoktól, akikről megtudta, hogy akár ledér életet éltek, akár eltitkolták adóalapjukat, akár félrevezették az együgyű embereket. Hangzatos elveket nem vallott, szónoki készsége nem volt, de cselekedetei kifogástalanok voltak. Áldozatkészségét azonban nem pazarolta, sem méltatlan emberre, sem megbizhatatlan ügyekre. Érzéketlen volt a jótékonyágnak azon faja iránt, mely csak az elemi szükségletek kielégítésében vagy a tulzott emberiség fitogtatásában merült ki.

A tudományt és műveltséget terjesztő intézmények és azok a kutatók, akik az ország természettudományos megismertetésén fáradoztak, azok az ifjak, akik a megélhetés nehézségeivel küzködtek és így folytatták tanulmányaikat, mindig számíthattak messzemenő támogatására. Ide tartoztak még azok is, akiknek baleset okozta úgyes bajos dolgai voltak. A pénz nem volt nála cél, egy fillérrel sem adott ki többet, mint amennyit bevett, a hitbizomány bérleti díját nem emelte föl csupán azért, hogy ő többet jótékonykodjék. 1922-ben balmazújvárosi birtokának legértékesebb részéből 500 holdat ajánlott fel a haza védelmében harcolt katonák javára.

Mint természettudományosan képzett gazdát érdekelték korának természettudományi felfedezései, értéküket nemcsak gazdaságilag mérlegelte, hanem megfigyelte a közműveltségre gyakorolt hatásukat is. Érett férfi korában szükségét érezte pályaváltoztatásnak, a természettudományok széles területén keresett és talált magának új munkakört.

A mult század hetvenes éveiben az a hír terjedt el,

hogyan valaki, érdemben hasonló pártfogó, mint Széchenyi Ferenc, az alapító, értékes szerzeményekkel, illetve vásárolt anyaggal gyarapította az ásványtár gyűjteményét. A pártfogó Semsey Andor volt, aki már előbb, az állatkert céljaira is adományozott 10.000 forintot. Többen voltak olyanok, akik a Múzeum ásványtára iránti érdeklődését a vagyonos ember gyűjtőszrenvedélyének tudta be. Semseyt azonban minden magángyűjtő fölébe helyezi az az önzetlenség, mely őt fűtötte, mert ő nem magának, hanem mindenkinek gyűjtött, akit érdekelnek az ásványok, és azok színében és változatos formagazdagságában akar gyönyörködni. Az önzetlenségnek ily magas fokát nem a gyűjtőszrenvedély, hanem az embertársak tanítására és gyönyörködtetésére való törekvés adhatja. Az ásványtár gyűjteménye és a meteorit gyűjtemény a külföldi szakemberek egész sorát vonzotta hazánkba. Mindezek Semsey Andornak köszönhetőek.

Az ásványok iránti érdeklődésen kívül Semsey őszintén hozzá akart járulni a föld rejtett igazságainak és kincseinek feltárásához. Ez lelkesítette őt arra, hogy földtani tanulmányokat végezzen, igyekezzék megismerni a módszereket és segítse azokat, akik a földtant akár tudományos igazságok megismeréséért, akár gyakorlati hasznáért művelték.

A Semsey családnak több tagja volt, aki nemcsak fegyverrel, hanem szellemi tehetségével állt a tudományok szolgálatában. A nagypapa Semsey András 1814-ben kamarai elnök volt, amikor meghalt. A család több tagja az egyházat, illetve egyes könyvtárakat támogató adományaival. Semsey Benjámin a tudományok szeretete kényszerítette arra, hogy 1816-ban ledoktoráljon, bölcsészdoktori oklevelet szerezzen. Semsey Andorban a tudományok szeretete **nemcsak** az elvégzett két főiskolának tudható be, hanem a családban már meglévő tudományszeretetnek és a tudományos törekvések előmozdításának is. Pusztán a tudományos törekvések támogatása nem elégítette őt ki, hanem maga is részt kívánt venni a tudományos munkában.

Sok csalódás és a jóságával való visszaélés gyanakodóvá tette őt, így elhatározásait igyekezett a rábeszéléstől függetleníteni. Budapestre való letelepedése után felkereste Pulszky Ferencet, a Magyar Nemzeti Múzeum akkori igazgatóját, hogy tőle irányítást kapjon. Pulszky tanácsára az ásványtár akkori vezetőjéhez, Dr. Krenner Józsefhez fordult, aki hamarosan felismerte nagy hajlandóságát az ásványokkal való foglalkozásra azt élénkitette és állandósította. Így Semsey hamarosan megismerkedett hazánk legkiválóbb természettudósaival, akiktől értesült sok akadályról, ezek elhárításában igen nagy szerepet szánt magának. Meggondoltan és megfontoltan készült a mecénásságra, e felkészülés annyi időt vett igénybe, amennyi kétszer is elég lett volna bármely szak elvégzéséhez.

Szivesen foglalkozott tudományos irodalmi tevékenységgel, melyek szakismereteket is megköveteltek. Előadást tartott a meteoritekről, a brazíliai apatitról, a Magyar Nemzeti Múzeum meteoritgyűjteményéről, mely magyar és német nyelven is 1886-ban jelent meg. A következő évben jelent meg dolgozata "Szilágysomlyói harmadrendű kövület" (1887). A meteoritgyűjteményt rendszeresen ő állította össze, ő végezte a megcédulázást is, melyen pontosan feltüntette a le hullás helyét és idejét, a darabok számát, valamint a főpéldány súlyát grammokban. A kőmeteorit gyűjtemény akkori állománya 166 lelőhelyről 557 darabban, 32 morzsában és porban; vasmeteorit 87 helyről, 245 darabban, 7 morzsában és porban, összesen a föld különböző helyéről 841 példány volt.

A Budapesti Szemlében 1888-ban jelent meg beszámolója "Spanyolországi utamról", ez tartalmazza 46 napig tartó utazásának emlékét. Kitűnő megfigyelő volt, beszámolója kiterjedt a nép- és tájrajzra is. Ezirányu adatait gazdasági megfigyelései közé szövi. Ügyesen leplezi az utazás fáradalmait, amelyekkel csak szenvedélyes ásványgyűjtő küzdhetett meg. Megtaláljuk munkájában építészeti és művészeti

benyomásait is. Lyonból indult el és Marseillen át, tengeri uton ment Barcelonába, majd Cartagenába, Cordobába, Sevilleba, Madridban több időt töltött. Kiindulási helyén már a természetiek tára kötötte le figyelmét, ahol csak megfordult mindenütt a muzeumok és bányavidékek keltették fel érdeklődését. Mindenhová azzal a titkos szándékkal ment, hogy a Magyar Nemzeti Muzeum részére szép ásványokat és kőzeteket szerezhet. Barcelonában sikerült egy darabot szereznie az 1870-ben lehullott meteoritekből. A példány sulya 381 gr volt. Cartagena közelében a terriasi bányákból szeretett volna ásványokat szerezni, illetve vásárolni, de kedvére való példányokat nem kapott. Linares bányáiból, az ezüstartalmu galenitekből, illetve a kék színű linaritekből csak közepes szépségű példányokat vásárolhatott. Huelva vidékéről már elégedettebben távozhatott környékén, a Rio Tinto mellett Las Minas közelében meglátogatta azt az egyik legnagyobb bányát, amiben pompás réztartalmu pyritek fordultak elő.

1891-ben a Budapesti Szemlében jelent meg ismét újabb cikke a "Magyar Nemzeti Muzeum átalakítása" című, melyből csak az alábbiakat idézem: "Nem helyeslem a természetrajzi szakoknak egy külön természetrajzi muzeumba való kitelepítését, mert ez elválasztaná a "Magyart" a Muzeumtól", tehát lényegesen megbontaná a muzeum jellegét. Ha a természetrajzi szakokat kitelepítenék, a palotában csak a magyar művelődéstörténeti gyűjtemények maradnának a gyűjtemények összessége helyett, mi a muzeum népszerűségének rovására történnék..."

1883-ban a Földtani Intézet részére kövületeket gyűjtött a Gerecse hegységben, 1890-ben a Veszprém megyei Cserge liász és dogger rétegeiben. Semsey évtizedeken keresztül mecénási minőségben részese volt hazánk sok természettudományos mozgalmának. Természettudományi szakembereink jelentős része, aki kortársa volt Semseynek, sikereinek nagy részét neki köszönhette. Adományaival sohasem hivalkodott, azok származását örök titok fedte, ritkán esett szó

az egyes intézmények nyilvános ülésein is arról, hogy a problémák megoldásában milyen jelentős szerepe volt Semseynek.

Az ásványtárat 1878 óta fejlesztette, legjelentősebben az 1881-1890-es években; ez időszak alatt ugyanis a vásárolt példányok száma 17.773 db volt. Állandóan az lebegett szeme előtt, hogy a muzeum hiányzó vagy nem elég szép példányait a legkiválóbbakkal pótolja. Így 1878-ban a párizsi világkiállításon Krenner Józseffel 38.000 koronáért vásároltatott ásványokat, 1880-ban megszerezte a Béranger, 1882-ben a herceg Eszterházy, 1884-ben a Fauser, 1886-ban a Spindler- és ugyancsak ez évben a Suchard-féle ásványgyűjteményeket, összértékben mintegy 100.000 koronáért. A Magyar Nemzeti Múzeum meteorit gyűjteményét is ő fejlesztette naggyá, 1876-ban a meteoritok száma 67 volt, 1886-ban 863-ra, 1919-ig 1182-re emelkedett. E számban benn van már a Dr. Baumhauser-féle 456, és a Barun császári államtanácsos 214 db-os gyűjteménye 18.500 korona értékkel. Pártfogásába vette 1879-ben az őslénytani gyűjteményt is. Néha csak egyes szép példányokat, vagy helyi gyűjteményeket vásárolt meg. A hallstadti triászból, az alpesi gosauból, a belga karbonból, a németországi krétából, a franciaországi eocénből, a svájci doggerből szerzett be csodálatosan szép példányokat. Ki kell emelni a vásárolt gyűjteményekből a következő jelentősebb tételeket: **2 db** ursus spelaeus, 1 db Euricerus hyberniae csontváza, Teleosaurus bollensis, Ichthyosaurus quadriscissus különösen szép nagy példányait, Mosasaurus meteorinchus, Anthracotherium koponyái, Hipopotamus americanus, Elephas antiquus, Titanotherium, Mesohippus maradványait, egy óriási Ammonites (Placenthisceras placenta) és egy tengeri lilium (Pentacrinites subangularis) szép példányait.

Az ásvány-földtani osztály nemcsak gyűjteményei gyarapodását, hanem a könyvállomány fejlődését is Semsey Andornak köszönhetette, aki fontosnak tartotta az értekezések különlenyomatának beszerzését és a meteoritekről **készült** fényképgyűjtemény felállítását. A kémiai

laboratoriumot is ő szerelte fel Zeiss-féle mikroszkóppal, spektroszkóppal, elemzőmérleggel, Westfal mérleggel, platina és ezüst edényekkel, összesen 2724 arany korona értékben. Ezeket az adatokat hozzá kell még számítani, ahhoz a hathatós anyagi segítséghez, amelyet a táruk egyes munkatársai kiszállási költségeik kiegészítésére kaptak. Így volt lehetséges, hogy az ásvány-földtani tár tulszárnyalta egyes külföldi hasonló intézményeket. Az ásványtárral csaknem egyidejűleg vette pártfogásába a Földtani Intézetet is. Az első nagyobb gyűjtemény, amelyet az intézet számára megvett a Coquand-féle őslénytani gyűjtemény volt, ennek megszerzése céljából Hofmann Károly fő- és Telegdi Roth Lajos osztálygeológussal 1882-ben Marseillbe utazott. Mikor odaértek a gyűjtemény már megbontott volt, de a 10.000 frankért megvásárolt rész is igen értékes volt: 28.000 db kőületből állt, amelyeket maga Coquand határozott meg. Benne vannak azok is, melyek alapján kitűnő munkáját megírta. Geológusaink határtalan örömmel fogadták az összehasonlításra alkalmas gyűjteményt, amelyet addig hiányoltak. 1886-ban 600 forintért megvett a Bieltz Albert-féle malacozoológiai gyűjteményt, 1903-ban a solnhofeni litográfmárgából egy szép rák és halmaradványokat tartalmazó gyűjteménnyel gyarapította a muzeum anyagát. Ajándékai közé tartozott még egy Ichthyosaurus quadriscissus Quenst. példány is, mely a híres németországi lelőhelyről, Holzmadenből származott. Hoszsza csak egy tized része a kifejlett példányoknak, de meglepően ép.

Semsey Andor egyaránt értékelte a földtan elméleti és gyakorlati értékeit, mindent elkövetett, hogy a Földtani Intézet megfelelő földtani muzeummal bővüljön ki. Ez elég sok nehézségbe ütközött, akkor még a **Földtani** Intézet a Földművelésügyi Minisztérium palotájában a megtürt vendég jogát élvezte, ezért 1895-ben az akkori miniszternek, Festetich Andornak 100.000 koronát ajánlott fel egy olyan külön épület felépítésére, amely egyaránt kielégíti mind a Földtani Intézet, mind a Földtani Muzeum igényeit. A miniszter örömmel fogadta Semsey felajánlását és ő is megtoldotta azt a költségvetésbe felvett ugyancsak

100.000 koronával. Utódja Darányi Ignác volt a terv végrehajtója. Az építkezést 1898-ban indították meg és 1899 őszére be is fejezték, a teljesen berendezett intézetet 1900. május 7-én adták át a nyilvánosságnak. Semsey szerint egy épület akkor tölti be hivatását, ha az jól felszerelt, így a könyvtárra 500.000, laboratóriumi eszközökre és műszerekre 200.000, gyűjteményekre 300.000, berendezésre 50.000, szeizmográfra 2.400 K-t adott. Az első magyar geológiai térkép kiadását 1.000 K-val segítette. 1906-ban Frech Frigyes, 1911-ben Treitz Péter, 1913-ban Zimányi Károly közleményeinek megjelenését tette lehetővé. Geológiai utazásokra 30.000, személyi támogatásokra 20.000 K-t ajándékozott.

Kitűzte a feladatokat és azok elvégzésére, illetve a szakőrök kijelölésére javaslatot tett. Igazgatónak előbb Böckh Jánost, azután Lóczy Lajost ajánlotta. Támogatását a hazánkban végzett tanulmányhoz Cholnoky Jenő, Horusitzky Henrik, Kormos Tivadar, Timkó Imre, külföldön végzetthez Kormos Tivadar ifj. Lóczy Lajos, Schafarzik Ferenc, Szontagh Tamás, Timkó Imre és Treitz Péter élvezte. Különösen kiemelendő Schafarzik Ferenc és Szontagh Tamás utazásainak eredménye. Nemcsak megfigyeléseiket rögzítették, hanem az illető országok építőköveiből, ahol jártak, 1000 db köbcentiméter nagyságu, különbözőképen megmunkált kockát szereztek be, ezt kiegészítették ugyanannyi hazai kockával és elhelyezték a Földtani Intézet Muzeumban.

Semsey a Magyar Nemzeti Muzeum Ásványtára gyarapítására 160.000 K-t áldozott, ami csak hetedrésze a Földtani Intézetre fordított 1.203.400 K-nak. Ez az arány is mutatja, hogy mennyire felismerte a gyakorlat fontosságát, de még ezek a kimutatható összegek sem tükrözik hiven a ráfordítás teljességét, mert még akadhatnak olyan példányok mindkét muzeumban, melyeknek vételára ismeretlen. Miután a Földtani Intézetet és a Magyarhoni Földtani Társulatot szoros kapcsolat fűzte össze, Semsey Andor az utóbbira is kiterjesztette érdeklődését. 1910-ben 2340 K-val segítette a Társulatot, kirándulásait a Balatonhoz 1911-ben és 1913-ban lehetővé tette.

Segitette még a Földtani Intézeten és a Muzeum Ásványtárán kívül az egyetem Ásvány és Kőzettani Intézetét is, ásványok, ásvány- és kőzet csiszolatok, platina tárgyak, különböző taneszközök vételében 5000 K-val. Megkapta az anyagi segítséget a Földrajzi Intézet is melynek 2939 db könyvvel és térképpel 31.914 K-t, 632 db műszert, vetítógépet és más taneszközt 4437 K értékben ajándékozott. A földrajzi kutatás és tanítás ügyét szolgálta akkor is, amikor Cholnoky Jenő svédországi útjában 1000, az amerikaiban 2000 és a Karszt tanulmányában szintén 1000 K-val, a hallgatókat meg tanulmányi kirándulásaik alkalmával összesen 10.000 korona támogatásban részesítette. A Magyar Földrajzi Társaságot is nagy összegekkel segítette munkaterveinek megvalósításában, különösen az Alföldi és Balatoni Bizottságokat. A támogatás mértéke számlákkal csak igen csekély mértékben mutatható ki (4181 K), de az ügyvezetők, Lóczy és Cholnoky szerint a hozzájárulás mértéke legalább 100.000 K-ra tehető.

Semsey a felsorolt intézeteken kívül a József Műegyetem Ásványtani és Földtani tanszékének is jótévője volt. Érdeklődését ezen tanszék munkája iránt a professzorok keltették fel, akiket már részben a Magyar Nemzeti Muzeumból, részben a Földtani Intézetből ismert, és rokonszenvét elnyerték. Támogatta a szertárat kisebb részben Schmidt Sándor, nagyobb részben Schafarzik Ferenc idejében. A könyvtárnak 136 kötetet, 161 ásványt, a térképtárnak 516, és a telepítési gyűjteménynek 695 db gyűjteménytárgyat adományozott, a laboratóriumnak platina csészét és tégelyt, retortát, platinairidiumból palackot, Döltel-Debál-féle ferrovas meghatározásra való készüléket, ezüsttégelyt stb. ajándékozott, mintegy 100.000 K értékben.

Mindezek felsorolásával nem merült ki Semsey Andor mecénásságának ismertetése, mert még mindig vannak új területek, ahol e munkáját folytathatta.

1874-ben 200 koronával a Természettudományi Tár-

sulat örökítő tagja lett, pályázatok meghirdetésével és a pályadíjakkal hatósan segítette a Társulatot, így 1875-ben Magyarország állatvilágának kutatását, illetve az elért eredményt 200 K tiszteletdíjjal akarta jutalmazni, 1878-ban Magyarország eddig kevésbé, **nagy** egyáltalán nem ismert ércterületének geológiai, közettani és bányászati vizsgálatára 2400 K jutalmat tűzött ki.

1881-ben a Természettudományi Társulat megbizta Herman Ottót egy az állati életet és ennek jelenségeit tárgyaló munka megírásával. Ennek a tiszteletdíját is Semsey ajánlotta fel. Herman Ottó mindig szívesen támogatta, mert tudta, hogy a vállalt kötelezettségnek mindenkor eleget tesz. A Magyar Halászat könyvének adatgyűjtéséhez a felvételek, illetve rajzok elkészüléséhez, a klisékhez, és a madártani munka adatgyűjtéséhez 20.000 K-val járult hozzá. Ő adta a költséget a magyar halászati szerszámok begyűjtéséhez is, amelyeket Herman Ottó a milléniumi kiállításon mutatott be.

Entz Géának "Tanulmányok a véglények köréből" c. dolgozatát 8000 K-val, Inkey Béla "Nagyág földtani és bányászati viszonyai" című megbízatását 2000 K-val segítette. Primics György: A Csetrás-hegység aranybánya területén lévő bányahelyek geológiai leírása című munkáját 1000 K-val, Hazay Gyula kutatását, a Bihar hegységben felfedezett "József főherceg" nevű cseppkőbarlangban ugyancsak a szükséges költségekkel segítette. Kb. 40.000 K-t juttatott a Természettudományi Társulatnak is céljai eléréséhez.

A botanika terén Szabó Zoltán az egyetlen, aki 1905-ben bresloui tanársegéd korában kapott 250 K segítséget egy tanulmányi kirándulásra való részvételre. A Magyar Nyelvtudományi Társaságnak 2000 K-t juttatott, amikor megindult a Magyar Nyelv című folyóirat. Megkapta még ezen felül a Társaság azt az anyagi segítséget is, amelyre szüksége volt, hogy az akkor német danzigi (ma Dansk) könyvtárban egyik legrégebbi magyar ősnymtatványt lefényképeztethesse és azt előszóval publikálja.

Hires fizikusunk, Eötvös Lóránd sem készíttethette volna el világhírtvé lett műszerét, Semsey segítségével. Eötvöst 1907-től kezdve már a magyar állam is támogatta évenként 60.000 K-val, de 1901-1907-ig a mérések költségeit (kb. 100.000 K) Semsey viselte. Igen jó viszonyban volt Semsey Eötvössel, akinek munkáját igen nagy figyelemmel kísérte a magyar tudományok mecénása. Eötvös is és mások is megállapították, hogy a magyar tanárképzésnek komoly hiányszágai vannak s ezt ki lehetne küszöbölni, ha válogatni lehetne a tanárjelöltek között és testi és lelki fejlődésükre irányító és gondozó hatással lehetnének. Wlasics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter magáévátette ezt az elgondolást és 1895-ben megalapította a "Báró Eötvös József Collégiumot", a szervezés és vezetés feladata Eötvös Lórándra hárult, aki Bartoniek Gézátt ajánlotta igazgatónak. Ő maga 24 évig volt "curator" a kollégiumnak, mely minden hozzáfűzött reményt beváltott. A kollégium létesítése élénk visszhangot keltett Semsey Andorban és elhatározta, hogy három fiatal ember részére 2000 K-t biztosít tanulmányaik befejezéséig mindaddig, amíg valami alkalmazást nem vállalnak, addig viszont kötelesek valamilyen tudománnyal részletesen és behatóan foglalkozni. E tény pár feltétel ismertetésével levélben írta meg Eötvös Lórándnak. Ebben közölte, hogy 10.000 K-t ad a könyvtár fejlesztésére és azt, hogy egy helyet a fizika-matematika, kettőt a zoológia, botanika, mineralógia vagy geológia mívelője nyerjen el. Az eredeti 10.000 K-án kívül a könyvtár még az alábbi összegeket kapta: 1899-ben a Péterfy könyvtár megvételeire 1500, 1902-ben a Magyar Tudományos Akadémia utján 1600, Katona István "Historia critica regnum Hungariae" megvásárlására 2000, 1909-ben a könyvtár bővítésére 8000 egy s más beszerzésekre 5000 K-t adományozott. E 27.700 K a Kollégium alapberuházását gyarapította. A tudós munkára nevelés összege 172.600 K volt.

Ez a juttatás sok esetben külföldi utazás ösztöndíjával is szolgált. Amikor 1873-ban megnyílt a polgári iskolai tanárképző, annak is juttatott számos adományt. A laboratórium 6 új mikroszkópot,

két vetítőt, egy fényképező készüléket és kb 2000 db biológiai tárgyú könyvet kapott. Az intézmény részére még sportpályát is berendeztetett, sőt a felszerelésre is ő adott pénzt. Ehhez járult még a botanikuskert fenntartási költsége, a kettős vízmedence létesítése, a vizinövények tanulmányozására, a szobai aquariumok létesítése, amelyekbe melegéögvi állatokat szereztetett be. Vangel Jenő dr-t haláláig a biológiai laboratórium tanársegédét is ő fizette.

Meg kell még említeni Semsey Andor adományát, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia iránt ézett tiszteletből, annak adományozott. 1889. október 7-én kelt adománylevelben 100.000 forintot, azaz 200.000 K-t, azzal a kikötéssel, hogy az Akadémia hirdessen meg legalább tíz titkos pályázatot. Természetesen Semsey adományát országszerre kitörő lelkesedéssel fogadták. Hiába volt azonban a nagy lelkesedés, mert az 1890. május 8-án meghirdetett pályadíjakra 1895. szeptember 30-ig nem érkezett be semmi sem.

Az 1908. április 29-én tartott nagygyűlésig a Magyar Tudományos Akadémia kiadott egy 20.000 K-ás pályadíjat és három másodjutalmat, de a pályakérdések megválaszolatlanok maradtak. A pályázatra kitűzött pénzből 1902. decemberében alapítványt tett a Magyar Tudományos Akadémia részére, kikötötte, hogy a kamatokból elsősorban Eötvös Lórándot segítse, aki akkor az Alföld geofizikai vizsgálatait végezte, a tudományos eszközök beszerzésére külön 25.000 K-át ajánlott fel. A Magyar Tudományos Akadémia 1913. március 6-tól a Semsey alapítvány kamatait, ami évi 8.000 K volt, 1920. végéig a Szótári Bizottságnak, illetve a Magyar Nagy Szótár kidolgozására engedte át. Kedvezőbben sikerült a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának fejlesztése. 1906-ban megvette Semsey 4.000 K-ért a British Muzeum nyomtatott könyveinek katalógusát, amely 393 kötetből és egy pótkötetből állt és a Katona-féle könyvtár néprajzi műveket tartalmazó részét 1910-ben 6.000 K-ért.

A felsoroltakon kívül, még számos olyan adománya volt, amit nem sorolhattunk fel helyhiány miatt.

A Természettudományi Társulat, a Magyarhoni Földtani Társulat, a Magyar Földrajzi Társaság azzal rótták le Semsey Andornak háláját, hogy tiszteleti tagjuknak választották. A Magyar **Tudományos Akadémia** 1882-ben tiszteleti taggá, 1890-ben az igazgatótanács tagjává választotta. A királyi kegy is több ízben emlékezett meg érdemeiről: 1882. december 21-én a Nemzeti Múzeum Ásványtári főőri, 1896. június 21-én a Magyar Földtani Intézet tiszteletbeli igazgatói címmel ruházta fel. 1889. október 29-én a legfelsőbb elismerést kapott a Magyar Tudományos Akadémia javára tett alapítványáért, 1896-ban a Szt. István rend középkeresztjével tüntette ki, 1902-ben a magyar főrendiház élet-hossziglani tagjává nevezte **ki**. 1909-ben a Természettudományi Társulat Szily Kálmán Emlékéremmel tüntette ki.

"Lelki gyönyörűséggel kísérte a természettudományok egy-egy fejlődési fokát" írja a 80. születésnapja után Eötvös Lórándnak írott levelében.

1923. augusztus 14-én, 90. évében halt meg, a magyar tudományok mecénása.

